

ב"ה

פרשת וישלח

הברכה על האוכל פוטרת את כל צרכי האדם

איתא בגמרא במסכת ברכות¹ "אסור לו לאדם שיהנה מן העולם הזה בלא ברכה... שנאמר² לה' הארץ ומלואה", ועל ידי הברכה ניתנת לו רשות ליהנות מן העולם הזה - "והארץ נתן לבני אדם"³.

והנה, אמירת הברכה היא לאו דוקא על אכילה ושתייה, אלא על כל ההנאות שבעולם, דכיון ש"לה' הארץ ומלואה", הרי כל זמן שאינו מברך, אסור לו ליהנות מהם; ומכל מקום, החיוב דאמירת ברכה הוא על דברים מסויימים-קבועים שעליהם מברכים ברכות הנהנין (כפי שנתפרטו בהלכות ברכות הנהנין), ועל ידי זה מוציאים ידי חובה את כל צרכי האדם, ועד להצורך המוכרח בכל רגע ורגע - נשימת אויר, כדאיתא במדרש⁴ "על כל נשימה ונשימה שאדם נושם צריך לקלס לבורא, מאי טעמא, כל⁵ הנשמה תהלל י-ה", אלא, שאילו היו צריכים לברך על כל נשימה, היה זה דבר שאין לו הפסק, ולכן תיקנו חיוב אמירת ברכה רק על ענינים של קביעות, והם כוללים את כל צרכי האדם, כולל גם ענין הנשימה.

ויש לומר, שזהו על דרך שמצינו במצות סוכה:

¹ לה, סע"א ואילך.

² תהלים כד, א.

³ שם קטו, טז.

⁴ ב"ר פי"ד, ט.

⁵ תהלים קנ, ו.

ובהקדם השייכות של עניני עולם הזה לסוכה – על פי המבואר בספרי מוסר⁶ בפירוש מה שכתוב גבי יעקב ("ויבן לו בית) ולמקנהו עשה סוכות"⁷, ש"מקנהו" קאי על כל עניני עולם הזה שיהודי (שעיקרו היא הנשמה) מקבל מן הצד ומבחוץ באופן של קנין, שענינים אלו הם בבחינת "סוכות", דירת **עראי**, כי: הנשמה – שמקומה מעמדה ומצבה "תחת כסא הכבוד"⁸, ולמעלה יותר, כפי ש"עלו במחשבה"⁹ – היא **נצחית**, שהיתה קיימת ריבוי זמן עד אין סוף מקודם שירדה לעולם הזה, ותשאר בקיום נצחי לזמן בלתי-סופי גם לאחר היותה בעולם הזה במשך "שבעים שנה", "ואם בגבורות שמונים שנה"¹⁰, "והיו ימיו מאה ועשרים שנה"¹¹, כך, שהזמן שנמצאים בעולם הזה וכל עניני עולם הזה, הם רק בבחינת **עראי**, "רגע קטן"¹², "פרוזדור"¹³ בלבד.

אמנם, הענין ש"למקנהו עשה סוכות" צריך להיות באופן ד"תשבו כעין תדורו"¹⁴, היינו, שבמשך הזמן שהאדם נמצא בעולם הזה, מוטל עליו התפקיד לעשות מעניני עולם הזה "דירה"¹⁵ לו יתברך (להאדם העליון), והרי מובן שאין זה יכול להעשות בדרך עראי ובדרך ממילא [וכידוע פתגם כבוד קדושת מורי וחמי אדמו"¹⁶ר, בעל השמחה: "אין בדרך ממילא"], אלא צריך להיות "יגעת" ואז "ומצאת"¹⁷, היינו, שענין זה צריך להעשות באופן של יגיעה והתיישבות.

והנה, "מצות ישיבה בסוכה שיהיה אוכל ושותה וישן ויטייל וְדָר בסוכה כו"¹⁸, ואף על פי כן, אמירת הברכה "לישב בסוכה" קשורה עם **קביעת סעודה**, וברכה זו "פוטרת את השינה וטיול בסוכה כל היום שאין צריך לברך עליהם"¹⁹.

⁶ ראה ספר חן טוב (ויניציאה שס"ה, פראג שע"ח), ונחל קדומים (להחיד"א) וישלח עה"פ. ועוד. וראה גם תו"מ ח"ח ע' 162. וש"נ.

⁷ וישלח לג, יז.

⁸ זח"ג כט, ריש ע"ב. וראה הנסמן בנצ"ז לזח"א קיג, א.

⁹ ב"ר פ"א, ד.

¹⁰ תהלים צ, יו"ד.

¹¹ בראשית ו, ג.

¹² ישעי' נד, ז.

¹³ אבות פ"ד מט"ז.

¹⁴ סוכה כח, ב. וש"נ.

¹⁵ ראה תנחומא בחוקותי ג. נשא טז. ב"ר ספ"ג. במדב"ר פי"ג, ו. תניא רפ"ו. ובכ"מ.

¹⁶ ראה סה"ש קיץ ה'ש"ת ע' 57. תש"ב ע' 119.

¹⁷ מגילה ו, ריש ע"ב.

¹⁸ שו"ע אדה"ז או"ח סתרל"ט ס"ד. וש"נ.

¹⁹ שם סי"ב. וש"נ.

וכמו כן בנוגע לברכה על ההנאה מעניני עולם הזה – שאמירת הברכה בדיבור היא על ענינים של קביעות כו',
ועל ידי זה מוציאים ידי חובה את כל צרכי האדם, כנזכר לעיל.

קטע משיחת יום ה' פ' בלק, י"ב תמוז, רשימת השומעים בלתי מוגה.

תו"מ ה'תש"כ ח"ב ע' 185.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולעיני הרב גבריאל נח וזוגתו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה, צבייה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה